

Hvor dannes lydene i munden

Vokaler

I dette skema vises hvordan danske vokaler artikuleres.

Når en vokal er rundet, betyder det at læberne er spidset fremad. Når den er urundet, er læberne i en mere neutral spredt stilling.

	fortunge		mellemtunge		bagtunge	
	urundet	rundet	urundet	rundet	urundet	rundet
snæver	[i] tid	[y] dyst				[u] bus
hævet halvsnæver	[e] ikke					[o] fodre
halvsnæver	[ɛ] dæk	[ø] bøf	[ɘ] abe			[ɔ] bund
halvåben	[æ] kerne	[œ] løn				[ɒ] klov
åben	[a] kant	[ɶ] børn	[ɑ] bar		[ʌ] blomst	

Konsonanter

Termerne i skemaet forklares nedenfor.

	Labial	Labiodental	Alveolær	Alveo-palatal	Palatal	Velær	Uvulær	Glottal
Lukkelyde	p b		t d			k g		
Nasaler	m		n			ŋ		
Hæmmelyde		f v	s ɹ	ɕ				h
Likvider			l				ʁ	
Halvvokaler	w		ð		j	w	ɣ	

Artikulationssteder

- Labial – som dannes med læberne
- Labiodental – som dannes ved læber og tænder
- Alveolær – som dannes ved kanten af den hårde gane, randen lige bag tænderne i overmund
- Alveo-palatal – som dannes forrest på den hårde gane
- Palatal – som dannes ved den hårde gane
- Velær – som dannes ved den bløde gane
- Uvulær – som dannes ved drøbelen
- Glottal – som dannes ved struben

Lydtyper

- Lukkelyde – lyde der dannes ved at tungen berører ganen et sted eller ved at læberne danner et lukke
- Nasaler – lyde der dannes med luftgennemstrømning gennem næsen
- Hæmmelyde – lyde hvor man kan høre en svag støj der hvor tungen er nærmest artikulationsstedet
- Likvider – omfatter l- og r-lyde; betyder egentlig 'flydende'
- Halvvokaler – lyde der dannes ved at tungen skubbes meget tæt på mundhulens kant uden at røre; i diftonger den del som ikke er fuldvokalen.